

Quan li van encarregar la direcció del Jardí Botànic de la Universitat de València, l'any 1987, què s'hi va trobar?

—Un espai de la ciutat convertit en zoològic, un jardí abandonat en una situació desastrosa. La Universitat no podia mantenir el seu patrimoni en aquelles condicions i es va iniciar la recuperació.

—Com es va engegar la restauració?

—Els estatuts de la Universitat de València del 1985 ja van obrir una nova perspectiva per al Jardí Botànic, el qual va deixar de dependre de la Facultat de Ciències i va passar a ser considerat un centre universitari de recerca, docència i cultura, dependent del rectorat. Després, amb l'encàrrec del rector Ramon Lapiedra, es va dur a terme la recuperació de l'espai enjardinat d'unes cinc hectàrees entre 1989 i 1991, mentre que posteriorment, amb el rector Pedro Ruiz, la construcció de l'edifici d'investigació botànica no va poder completar-se fins el 1999 per diferents dificultats administratives i econòmiques.

—Els horts de simples, com a complement pràctic dels estudis de medicina van sorgir a les universitats de la Itàlia renai-xentista. Quina és la seua funció actual?

—Han de ser centres d'investigació i divulgació científica. Hi ha molts ajuntaments que ens demanen assessorament per tal de crear-ne un als seus municipis, però desconeixen que aquests espais no són només un con-

“Els jardins botànics han de ser centres d'investigació i divulgació científica”

Manuel Costa

Director del Jardí Botànic de València

RAFA GIL

Biografia

Manuel Costa Talens va nàixer el 1938 a Carcaixent (Ribera Alta). Va estudiar farmàcia a la Universidad Complutense de Madrid, on es va doctorar el 1974. Des de 1981 és catedràtic de la Universitat de València. Ha estat investigador del CSIC i membre del comitè científic de parcs nacionals del Ministeri de Medi Ambient. Ha participat en més de quinze projectes d'investigació i ha publicat setze llibres i més de cent articles científics en diverses revistes. També ha presentat més de cinquanta ponències en congressos. Entre els seus premis destaquen el del Ministeri d'Obres Públiques pel seu estudi de la vegetació del litoral Mediterrani. Recentment ha estat nomenat vicerector de relacions científiques i internacionals, per la qual cosa deixarà la direcció del Jardí Botànic.

junt de vegetació amb cartells explicatius.

—La creació d'aquests llocs d'estudi natural està quedant arraconada per altres projectes de caire més lúdic o tecnològic?

—Són iniciatives complexes de dur endavant, però sí que se'n creen de nous. Actualment es construeix un jardí botànic a la Universitat d'Alcalá de Henares (Madrid), mentre que a Barcelona, on n'hi ha un de menut dels anys 30, se n'està alçant un altre a Montjuïc que es dedicarà als ecosistemes mediterranis. Perquè, de fet, els horts simples han de garantir la conservació de la diversitat vegetal, prioritat de tots els països desenvolupats; i els jardins botànics són els que millor poden fer-ho, sense oblidar la recomanació que la preservació s'ha de dur a terme, sobretot, al voltant dels territoris on hi és.

—A més a més de la tasca científica, vostè considera que esdevindran indrets cada vegada més importants en un futur no gaire llunyà. Per quina raó?

—Cap a la meitat de l'actual segle la majoria de la població viurà a les ciutats. L'emigració del medi rural s'incrementarà i d'aquesta manera el camp serà cada vegada més desconegut. Per això, el desafiament dels jardins botànics serà mostrar la natura *in situ*, o bé organitzant activitats diverses, visites a territoris, etc. S'ha de recuperar el repte educador, per tal de fer comprendre a les noves generacions la importància de la natura.

—L'abandonament del medi rural té un vessant social, però també en té un d'ambiental.

—Aquest moviment migratori, en efecte, afavoreix la recuperació dels ecosistemes, com per exemple els que han estat conreats. El Maestrat és un paradigma d'aquest procés, un dels espais millor i més conservats. L'estat dels carrascars, de trenta o quaranta anys, n'és una bona mostra.

—El cas de la franja costanera, malauradament, és ben diferent...

—El nostre litoral és una vergonya. L'han arrasat. 400 quilòmetres de costa amb penya-segats, marjals, cordons dunars, ha quedat massacrada per la ur-

banització i potser encara anirà pitjor. Efectivament, els territoris terrestres són menys fràgils a les agressions que els litorals, compostos per bandes estretes d'ecosistemes, molt més originals i dependents de fenòmens com ara la sal, l'aigua o el vent.

—Considera que el jardí botànic ha d'integrar-se en la ciutat per la seua vàlua cultural, social i vegetal, entre altres? Quin suport ha rebut de la corporació municipal de València?

—La ciutat presenta una gran mancança d'espais verds. De fet, s'han aprofitat els enderrocaments per fer zones verdes, com ara Benicalap, Marxaletes o la ciutat de l'aviació, a l'avinguda del Cid. Però mai no s'ha fet una planificació urbana que projectara fer un jardí com a tal.

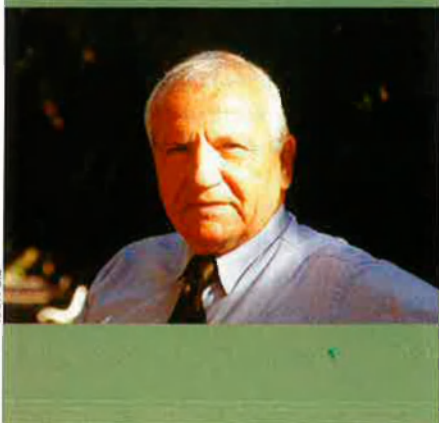
—Als Països Catalans hi ha, ara, tres hortes simples a Barcelona, València i Sóller. Existeix cap col·laboració entre aquests centres?

—Hi ha dues xarxes a les quals pertany el nostre centre des d'on es potencia la coordinació. La primera és la International Association of Botanic Gardens (IABG), on s'integren 1.600 jardins. L'altra, l'Asociación Ibero Macaronésica de Jardines Botánicos (AIMJB), amb quinze espais, és més petita, però molt efectiva.

—El centre que vostè dirigeix desenvolupa diverses línies d'investigació, projectes europeus, disposa de 6.000 varietats i d'una col·lecció de 300.000 plantes seques. Què podria destacar?

—És un centre d'investigació capdavanter com a institució dedicada a la botànica i altres línies de treball. Però la de conservació és una de les fonamentals. Disposo d'una unitat, el banc de llavors, on es conserven en condicions de viabilitat per un temps indefinit unes 3.000 varietats. No sols es conserven, sinó que també se sotmeten a proves de germinació. Entre aquestes es troba tota la flora rara o amenaçada del País Valencià. Quant a investigació, es pot fer menció de la línia ençetada el 1998 de cartografiar la vegetació, la qual serveix per a elaborar l'Atlas d'Hàbitats d'Europa.

Maria Josep Picó

RAFA GIL